

"01 — INT —
CAFE / FOYER /
CUT TO: CINEMA /
RESTAURANT / BAR
/ AFTER PARTY
FADE TO:
— MORNING — NOON
— NIGHT

JAARVERSLAG 2012-2013
INTERNATIONAL FILM FESTIVAL ROTTERDAM

Even uitblazen of bijkomen tussen de films door in de Doelen

Onvergetelijke films, onverwachte ontmoetingen en een omvangrijk en zeer divers aanbod aan lange én korte films, documentaires, evenementen en installaties: dat is IFFR, afgelopen editie van 23 januari tot en met 3 februari 2013. In dit jaarverslag krijgt u een samenvatting van de hoogtepunten en de diverse activiteiten die zich voor, op en na het festival afspeelden. Voor de complete titellijst van vertoonde films verwijzen wij u naar de pdf op filmfestivalrotterdam.com/jaarverslag. Dit jaarverslag geeft alvast een impressie, maar de beste methode om de festivalspirit te proeven, dat is met een bezoek. We hopen dan ook op de volgende editie, die op 22 januari 2014 start, de rode loper voor u uit te mogen rollen.

Inhoud

Inhoud	"04
Interview	"05
Het festival in cijfers	"07
Awards	"08
Dit was IFFR 2013	"11
Publiek	"17
Hooggeëerd bezoek	"18
Groots in de Media	"19
Samen sterk	"20
Hubert Bals Fonds	"23
CineMart	"25
Educatie	"26
Door het jaar heen	"28
Financiën	"30
Mensenwerk	"32
Colofon	"33
Sponsorcolofon	"34

Interview

Festivaldirecteur Rutger Wolfson en zakelijk directeur Janneke Staarink blikken terug op een geslaagd festival maar kijken ondertussen ook al halsreikend uit naar de editie van 2014.

Rutger Wolfson: "Het hoogtepunt van elke editie is toch telkens weer: de presentatie van de films en de makers aan het publiek. De impact daarvan is haast niet voor te stellen. Je bent bijvoorbeeld een Iraanse regisseur, en slechts een handjevol mensen in Teheran hebben jouw film gezien. En dan sta je in Rotterdam, voor een uitverkochte zaal in een prachtig theater. Dat is een zeer bijzonder moment voor kunstenaars, voor het publiek en dus ook voor ons als organisator. Film is zo krachtig omdat het de blik open en nieuwsgierig houdt, doordat het zichzelf altijd blijft vernieuwen en soms zelfs helemaal opnieuw wordt uitgevonden. De intrinsieke waarde van film is moeilijk concreet te maken. Deels omdat zij zo nauw samenhangt met persoonlijke beleving. Maar tegelijk zal niemand haar ontkennen, want iedereen is er wel op enig moment door geraakt geweest. Misschien nog niet door de meest bijzondere, of grensverleggende films, maar daar wil IFFR graag bij helpen, door onze bezoekers de ruimte te geven om op avontuur te gaan."

Het festival is ook van waarde voor filmmakers. Dat doen we door hen in alle stadia van hun traject te ondersteunen bij de productie van hun films. Het staat als een paal boven water dat de combinatie van festival, de coproductie markt CineMart en het eigen Hubert Bals Fonds

geweldige resultaten oplevert. De door het HBF ondersteunde filmmakers versterken het festival, waardoor wij weer een betere partij voor andere makers worden. Een ander vlak waarop IFFR een verschil kan maken, is op het gebied van distributie. De situatie is op dit moment behoorlijk grimmig, want er zijn geweldige films die nooit in de theaters worden uitgebracht. Daarom hebben wij deze editie een nieuwe prijs in het leven geroepen. The Big Screen Award ondersteunt onze pogingen om films ook buiten het festival om op het witte doek vertoont te krijgen."

Janneke Staarink: "Deze editie zat het festival qua bezoekers weer in de lift; een prachtig resultaat. Dat betekent niet dat we er niet verstandig aan doen om afscheid te nemen van het idee dat de economische crisis wel weer overwaait. Het is beter om te accepteren dat we in een nieuwe wereld, met nieuwe spelregels, leven. De oude verwachtingen dat je elk jaar weer meer en meer plus, zijn ietwat achterhaald. Dat staat overigens los van onze ambitie, die altijd groot zal blijven. Zolang de organisatie wordt ingericht op die nieuwe werkelijkheid, we rekenen met realistische cijfers en we bezoekers op andere nieuwe manieren verleiden naar films te gaan, is er een solide basis. Deze editie presenteerde IFFR twee nieuwe partnerships: een vorm van samenwerken met commerciële partijen waar ik erg in geloof. Daarbij is niet zozeer geld, maar de verbinding in de stad de drijvende kracht. Het Havenbedrijf en de Erasmus Universiteit zijn interessante partijen: net als IFFR sterke Rotterdamse merken die internationaal opereren. Gezamenlijk kunnen we elkaar sterker maken, door uitruil van waardevolle kennis en diensten. Het festival kan hen ook de zichtbaarheid in de stad geven. Met Erasmus organiseerden we op het festivalterrein een aantal geslaagde evenementen, zoals

een talkshow met een gezamenlijke redactie. Het partnership met het Havenbedrijf krijgt volgende editie zijn weerslag; we zijn nu samen de mogelijkheden aan het verkennen. Zeker is dat we het festival de haven in gaan brengen, en de haven het festival in! Tegen de trend in mochten we twee nieuwe hoofdsponsors verwelkomen. Bij de BankGiro Loterij werd het festival letterlijk een prijs. Veel deelnemers wonden een festivalbezoek – het percentage winnaars dat kwam opdagen was hoger dan gebruikelijk met dit soort samenwerkingen. Hivos is al jaren lang een sponsor, maar nam deze editie als hoofdsponsor onze competitie voor haar rekening. Ook sponsors zien zich door de actuele situatie gedwongen tot scherpere keuzes. Dat je na jaren lang samenzijn dan niet uit elkaar gaat, maar de relatie juist naar een hoger plan tilt, vind ik een zeer groot compliment."

Het festival in cijfers

Bezoeken

Totaal 280.000

Voorstellingen

Totaal 1428
 Publieke voorstellingen 1069
 Voorstellingen in evenement 158
 Voorstellingen in educatief programma 31
 Filmindustrie voorstellingen 170
 Film Office VOD views 10.240

Programma

Lange films (> 60 minuten) 243
 Korte films (< 60 minuten) 311
 Performances en installaties 21
 Lezingen, debatten, talkshows en presentaties 51
 Q&A (inclusief Big Talks) 557
 Filmzalen 26

Premières

Lange films totaal 114
 Wereldpremières 50
 Internationale premières 34
 Europese premières 30
 Korte films totaal 180
 Wereldpremières 82
 Internationale premières 62
 Europese premières 36

Online

filmfestivalrotterdam.com
 Unieke bezoekers 618.000
 Bezochte pagina's 5,8 miljoen
eerstehulp.filmfestivalrotterdam.com
trailers.filmfestivalrotterdam.com
 YouTube-kanaal 13.070 unieke bezoekers
 3341 unieke bezoekers
 23,2 miljoen views
facebook.com/iffrotterdam
 36.456 likes
twitter.com/iffjr
 11.127 followers
Pinterest.com/iffrotterdam
 226 followers
Instagram.com/iffjr
 291 followers
 App (voor iPhone, Android en iPad) 8.171 downloads

Gasten

Totaal 2523
 Filmmakers 292
 Journalisten 330
 CineMart 703 (waarvan 573 uit het buitenland)
 Overige gasten 1528

Zakelijke evenementen

Totaal 27
 Bezoekers 3287

Educatieve evenementen

Totaal 6681 bezoekers

Distributie

Uitgebracht op dvd 10 titels
 (in 10 to Watch-reeks)
 Video on Demand 1850 views
 (IFFR-site, Cinemalink, Ximon, Mubi)
 4 HBF-titels uitgezonden via NTR 251.000 kijkers
 5 HBF-films uitgezonden op RTV Rijnmond 77.000 kijkers

Festival Preview Tour

Sightseers
 In 24 filmtheaters 911 bezoekers

IFFR in Groningen

Bezoeken 7500
 Voorstellingen 83

Curacao IFFR

Bezoeken 8500
 Publieke voorstellingen 81

De winnaars van de Hivos Tiger Awards: Mohammad Shirvani (*Fat Shaker*), Mira Fornay (*My Dog Killer*) and Daniel Hoesl (*Soldate Jeannette*)

Awards

Dertig jaar geleden werd er nog maar één enkele film bekroond in Rotterdam: Jim Jarmusch' *Stranger Than Paradise*. Anno 2013 zijn er wat meer awards te vergeven. Dit jaar kwam er zelfs een nieuwe bij: The Big Screen Award. Het vlaggenschip van het festival is de Hivos Tiger Awards Competitie voor de artistieke nieuwkomers.

Hivos Tiger Awards

De Hivos Tiger Awards Competitie 2013 omvatte zestien eerste of tweede films. De jury bestond uit de Iraanse actrice Fatemeh Motamedarya; de Russische filmmaker en scenarist Sergei Loznitsa; de Nederlandse filmmaker Kees Hin; José Luis Cienfuegos, artistiek directeur van het Seville European Film Festival en de Chinese kunstenaar en filmmaker Ai Weiwei, die wegens een reisverbod de competitiefilms thuis in Beijing beoordeelde. Aan elke **Hivos Tiger Award** is voor de filmmaker een bedrag van €15.000 verbonden.

De winnaars waren: *My Dog Killer*, Mira Fornay (Slowakije/Tsjechië), *Soldate Jeannette*, Daniel Hoesl (Oostenrijk), *Fat Shaker*, Mohammad Shirvani (Iran)

Canon Tiger Awards voor Korte Films

Anders dan bij de andere Tijger-competitie zijn de 'korte Tijgers' niet automatisch voor jong, beginnend talent. In de negende Tiger Awards Competitie voor Korte Films dongen dit jaar 23 producties met een maximale lengte van 59 minuten mee naar een van de drie gelijkwaardige **Canon Tiger Awards**, waaraan een geldbedrag van €3000 is verbonden.

De winnaars waren: *The Tiger's Mind*, Beatrice Gibson (Groot-Brittannië), *Unsupported Transit*, Zachary Formwalt (Nederland), *Janus*, Erik van Lieshout (Nederland)

De korte film die genomineerd werd voor de European Film Awards 2013 was *Though I Know the River is Dry* van Omar Robert Hamilton (Egypte).

Publieksprijzen

Naast de uitgereikte jury prijzen is het het publiek dat haar favoriet kiest in de **UPC Publieksprijs**, die voor het derde achtereenvolgende jaar de naam van UPC mag dragen. De UPC Publieksprijs is uitgereikt aan de Nederlandse Diederik Ebbinge, voor zijn debuut *Matterhorn*. De prijs voor de favoriete film van het festivalpubliek is een bedrag van €10.000.

De **Dioraphte Award** is de prijs voor de publieksfavoriet voor één van de festivalfilms die mede dankzij het Hubert Bals Fonds tot stand kwamen. Dit jaar ging die naar *Wadjda* van Haifaa Al Mansour, de eerste vrouwelijke Arabische filmmaker. Ook aan deze prijs is een bedrag verbonden van €10.000.

De nieuwe **The Big Screen Award Competitie** heeft tot doel om de distributie van films in de Nederlandse filmtheaters te bevorderen. Tien recente films waaraan nog geen Nederlandse distributeur is verbonden kwamen in aanmerking; de winnaar werd gekozen door een publieksjury. De prijs bestaat uit een gegarandeerd aanbod voor distributie in de Benelux in samenwerking met distributeur Amstelfilm. De winnaar van de eerste Big Screen Award was het Italiaanse *Bellas mariposas* van Salvatore Mereu.

Journalistenprijzen

De KNF-jury, bestaande uit Nederlandse filmjournalisten, koos ook een winnaar uit het tiental uit de Big Screen Award Competitie. De winnende film wordt hierdoor op een later moment in distributie genomen. De winnaar van de **KNF Award** was *Il futuro* van de Chileense Alicia Scherson.

De jury van de internationale federatie van filmcritici FIPRESCI (Fédération Internationale de la Presse Cinématographique) bekroonde als de beste film uit de negentien wereldpremières in de Bright Future-sectie het Spaanse *The Fifth Gospel of Kaspar Hauser* van Alberto Gracia met een **FIPRESCI Award**.

MovieZone Award

Les chevaux de Dieu van Nabil Ayouch won de **MovieZone Award** 2013 (voorheen MovieSquad). De jongerenjury (in de leeftijd van 17 tot en met 19 jaar) koos die uit twintig geselecteerde festivalfilms. Aan de MovieZone Award is een geldbedrag van €1500 verbonden, bedoeld ter promotie van de film onder de doelgroep. MovieZone IFFR is een initiatief van EYE Film Instituut Nederland in samenwerking met IFFR, en wordt mede mogelijk gemaakt door SNS REAAL Fonds.

NETPAC Award

De NETPAC Jury (Network for the Promotion of Asian Cinema) bekroont de beste Aziatische film van IFFR 2013. De winnaar van de **NETPAC Award** was het Indonesische *What They Don't Talk About When They Talk About Love* van Mouly Surya.

CineMart Prijzen

De **Eurimages Award** voor het beste Europese CineMart Project 2013 met een Europese partner ging naar het Zweedse *The Giant* van Johannes Nyholm. Aan de award is een bedrag van €30.000 verbonden.

De **ARTE International Prize** (€7000) voor beste CineMart Project 2013 ging naar *The Lobster* van Yorgos Lanthimos.

De **WorldView New Genres Fund Development Award** (€5000) voor beste CineMart Project 2013 ging naar *Zama* van Lucrecia Martel.

Lions Film Award

Voor de negende maal werd de **Lions Film Award** uitgereikt. De Rotterdamse Lions Club 'L'Esprit du Temps' omarmt hiermee een door het Hubert Bals Fonds ondersteunde film. De award en de opbrengst van deze speciale avond à €20.000 gingen naar het Mexicaans *Penumbra* van Eduardo Villanueva.

De winnaars van de Canon Tiger Awards voor Korte Films heffen het glas met festivaldirecteur Rutger Wolfson en marketingdirecteur Hans Smittenaar van Canon

Dit was IFFR 2013

IFFR is een festival met een uitgesproken smaak. Dat gold onverminderd voor de 42ste editie, die van 23 januari tot 3 februari plaatsvond. Een actueel programma met grote namen en (nog) onbekend talent, bijzondere themaprogramma's en randactiviteiten, met films van heinde en ver, ditmaal ook met een verrassend groot nationaal aandeel.

Het wordt het 'wonder van Rotterdam' genoemd: de onafhankelijke cinema, dat het zonder grootse budgetten moet stellen, heeft het over de hele linie zwaar, maar op IFFR trekken (nog) onbekende titels van soms (nog) onbekende makers veel bekijks en oogsten veel waardering. Onder de 243 speelfilms en lange documentaires bevonden zich maar liefst vijftig wereldpremières. De korte film was met meer dan driehonderd shorts opnieuw sterk vertegenwoordigd. Het aanbod aan korte films is in kwantiteit haast onovertroffen: van alle grote internationale filmfestivals heeft IFFR de grootste shorts-selectie. Cinema vormt de kern van het programma, maar performances, optredens, talkshows, interviews en debatten die onder de noemer More Than Film worden geschaard, zorgden voor de dynamische festivalmix.

Programma

In de afgelopen jaren heeft IFFR bewust de selectie compacter gemaakt om daarmee de individuele titels beter over het voetlicht te kunnen brengen. Een gestroomlijnde programmaopzet garandeert dat het festival ondanks een brede waaier aan activiteiten toch overzichtelijk blijft. De vier pijlers van het programma zijn de Tiger Awards Competitie, Bright Future, Spectrum en Signals.

De **Hivos Tiger Awards Competitie** geldt als hét boegbeeld van het festival. In de competitie staat de ontdekking van vers en veelbelovend (maar nu nog onbekend) regietalent centraal. Zestien filmmakers dongen dit jaar met hun eerste of tweede lange film mee naar een van de drie gelijkwaardige Hivos Tiger Awards. Een nominatie voor de prestigieuze competitie leidt tot meer

HIVOS TIGER AWARDS COMPETITIE TG

Prijzen voor de nieuwe generatie. Zestien genomineerde filmmakers strijden met hun eerste of tweede speelfilm om drie gelijkwaardige Hivos Tiger Awards.

TIGER AWARDS COMPETITIE VOOR KORTE FILMS TS

Prijzen voor kort maar krachtig. Drieëntwintig films korter dan zestig minuten zijn geselecteerd voor deze competitie, waarin drie gelijkwaardige Canon Tiger Awards for Short Films te winnen zijn.

BRIGHT FUTURE BF

Vers bloed. Eerste of tweede speelfilm van filmmakers waarvan het festival in de toekomst nog veel goeds verwacht.

SPECTRUM SP

Rotterdam op zijn breedst. Het festival selecteerde actueel, krachtig en vernieuwend werk uit alle windstreken, van veteranen tot minder bekende regisseurs.

SPECTRUM SHORTS SH

De kracht van kort: films van één tot negenenvijftig minuten lang, uit alle windstreken. Ze worden gebundeld in verzamelprogramma's of in combinatie met lange films vertoond.

SIGNALS: DOMINIK GRAF DG

Retrospectief van Dominik Graf, de belangrijkste chroniqueur van het hedendaagse Duitsland. Met een oeuvre van zestig producties – voornamelijk voor televisie – het best bewaarde geheim van de Duitstalige film.

SIGNALS: KIRA MURATOVA KM

Voor het eerst is het volledige oeuvre van een van de meest uitzonderlijke Oost-Europese kunstenaars van de afgelopen vijftig jaar buiten Rusland en Oekraïne te zien. Een onnavolgbaar en onweerstaanbaar oeuvre dat geen grenzen kent.

SIGNALS: INSIDE IRAN II

Actuele Iraanse cinema en videokunst, afkomstig uit het levendige undergroundcircuit van Teheran waar galeries ontmoetingsplaatsen zijn voor makers en publiek.

SIGNALS: CHANGING CHANNELS CC

De fraaiste voorbeelden van 'episodic storytelling' met televisie- en internetseries die gemaakt zijn door onafhankelijke filmmakers, voor één keer groot(s) te zien op het scherm of in de speciale webblounge in Cinerama.

SIGNALS: SOUND STAGES SS

Niet beeld, maar geluid staat centraal in Sound Stages. Het festival als jukebox, met een keur aan filmische klankervaringen en live performances, installaties, optredens en films die de oren strelen. Binnen, maar nadrukkelijk ook buiten de bioscoopzaal.

SIGNALS: REGAINED RG

Een greep uit het geheugen van de cinema. Met aandacht voor het experiment, gerestaureerde klassiekers, speciale evenementen en exposities, en de huidige opvattingen over film, geschiedenis en beeldcultuur. Vast onderdeel van de sectie Signals.

Lekker wegzakken bij de nieuwste webseries in de Changing Channels Web Lounge in Cinerama

internationale aandacht. De nadrukkelijke focus op jong talent en vernieuwende cinema maakt deze competitie anders dan die van andere internationale festivals. De korte film heeft een eigen competitie, de **Tiger Awards Competitie voor Korte Films**, met 23 genomineerden die kans maken op een van de drie gelijkwaardige Canon Tiger Award for Short Film.

Bright Future is de verzamelplaats van jonge regisseurs die aan de start van hun carrière al blijk geven van een originele en eigenwijze kijk op cinema. Deelname in deze festivalpijler was voor vele, inmiddels internationaal geroemde en bekende regisseurs, een belangrijke impuls bij de start van hun filmcarrière. Een daarvan is Pablo Larraín, de regisseur die in 2008 zijn 'Pinochet-trilogie' in Rotterdam aftrapte met *Tony Manero* en vervolgens doorstroomde naar de Spectrum-sectie met *Post Mortem* en dit jaar met het slotakkoord *No*.

De uitgelezen smaak van 'Rotterdam' manifesteert zich ook in **Spectrum**. Dit onderdeel bevat de beste, belangrijkste en mooiste films van het

afgelopen jaar. Werk van Grote Meesters van de auteurscinema als Bernardo Bertolucci, Ulrich Seidl, Paul Thomas Anderson en Miuichi Takashi, maar ook van minder bekende namen die de wereldcinema verrijken.

Onder de paraplu van **Signals** vielen een zestal deelprogramma's met aandacht voor opvallende trends en bijzondere facetten van film. Van een duik in de schatkamer van de cinema (Regained), tot een onderdeel waarin de klankervaring die bij film hoort centraal staat (Sound Stages). Met de thematische programma's Inside Iran en Changing Channels haakte Signals in op actuele ontwikkelingen. In Teheran is een levendig circuit van informele galerieruimtes waar kijkers heimelijk films gaan zien en kunstenaars en publiek elkaar treffen. Om die reden verrees er op Schouwburgplein 54 een pop-up minigalerie: het Tea House/ Gallery Inside Iran. Het was dé plek om, tussen de voorstellingen door, mensen te ontmoeten onder het genot van een kopje thee of waterpijp, en installaties en werk te bekijken van aanwezig Iraans multi-talent.

Met Changing Channels haakte het festival in op de hoogtijdagen van de serie op televisie en op het web. Recente voorbeelden, gemaakt door arthouse filmmakers, werden in marathonvertoningen op het grote doek of op het kleine scherm in de speciale Changing Channels Web Lounge vertoond. Signals bevatte daarnaast twee bijzondere retrospectieven: één van de productieve Dominik Graf, oftewel 'het best bewaarde geheim van de Duitstalige film', en één van de in Oekraïne woonachtige en werkzame Kira Moeratova. IFFR presenteerde haar even onnavolgbare als 'besmettelijke' oeuvre in zijn geheel: de eerste keer dat Moeratova's werk in zijn volledigheid buiten Rusland en Oekraïne te zien was. De Signals kwamen tot stand met steun van het SNS Reaal Fonds.

De I staat voor International, maar dat nam niet weg dat deze festivaleditie een opvallend Hollands tintje had, met maar liefst twee Nederlandse producties in de Hivos Tiger Awards Competitie en tal van andere arthouseproducties van eigen bodem die in Rotterdam hun wereldpremière beleefden. De officiële

Het Tea House/Gallery Inside Iran was een ontmoetingsplek voor publiek en Iraanse kunstenaars, zoals hier regisseur Atousa Bandeh Giassabadi (tweede van links)

openingsfilm was Tiger-genomineerde *De wederopstanding van een klootzak* van Guido van Driel. Voor het jonge Rotterdamse talent Ricky Rijnke (Silent Ones, ook Tiger-kandidaat) en showbizzelegende Lee Towers (hoofdpersoon van de documentaire *Lee Towers: The Voice of Rotterdam*) was het festival een thuiswedstrijd. Aan het eind van de rit bleek een andere Nederlandse film, *Matterhorn* van de debuterende Diederik Ebbinge de publieksfavoriet en winnaar van de UPC Publieksprijs.

Nieuw op het programma was **The Big Screen Award Competitie**, de prijs van een publieksjury die bedoeld is om een film ook buiten de festivalomgeving in de Nederlandse bioscopen vertoond te krijgen. Voor IFFR heeft deze competitie een bijkomend nut, want het maakt Rotterdam extra aantrekkelijk voor producenten om hun film op het festival in première te laten gaan. Achter de schermen zette de digitale revolutie fors door. De rol van celluloid lijkt nu voorgoed overgenomen door Digital Cinema Packages, oftewel DCP's. Deze editie werden 150 speelfilms digitaal geprojecteerd, bijna een verdubbeling

ten opzichte van het jaar ervoor en een enorme toename sinds de acht DCP's van 2011. IFFR is daarmee toekomstbestendig wat projectietechniek betreft. Toch herleefden ook even oude tijden, met de vertoning van Paul Thomas Andersons *The Master* in majestueus 70mm: de eerste productie in dat sublieme analoge formaat in bijna twintig jaar.

IFFR Pocketeditie

Voor de zeventiende maal was Groningen de thuisbasis voor een IFFR-pocketeditie. In Forum-Images waren tachtig vertoningen van veertig films - een beknopte dwarsdoorsnede van het IFFR-programma - in totaal goed voor 7500 bezoeken. Het filmprogramma werd opgeluisterd met tal van andere activiteiten, waaronder talkshows, live optredens, een kortefilmfestival en de jaarlijkse filmquiz.

De festivaldagen werden swingend afgesloten met muziek en dansavonden in de Rotterdamse Schouwburg

MORE THAN FILM

Ook buiten het witte doek roerde IFFR zich op volle kracht, met performances, talkshows, cross-overs en meer. Van intieme zaalgesprekken tot Big Talks en van kinderactiviteiten in Kids on the Floor tot swingende feesten.

De Rotterdamse Schouwburg doet traditioneel in de avond (en nacht) dienst als dansvloer, maar dit jaar was er nog een extra muziekpodium bij. De **Mind the Gap**-nachten, een geslaagde samenwerking van het festival met magazine Gonzo (circus) in festivallocatie WORM duurden steeds tot in de late uurtjes. Daar prikkelden de kruisbestuivingen van muzikanten en beeldkunstenaars alle zintuigen, met postpunk, psychedelische en hypnotische dubtechno en klanktapijten van noise. Ook in de Rotterdamse Schouwburg zat muziek, of beter

gezegd: in het daar gevestigde **Scopitone Café** dat in het kader van het Signals programma Sound Stages een gratis muziekfilm of -documentaire met muzikale act voorschotelde aan een enthousiast publiek.

Op IFFR houdt de film niet op bij de aftiteling of de uitgang van de zaal. Daarom is er in de programmering ook volop ruimte voor inhoudelijke debatten, talkshows en honderden **Q&A's**. Op kleine schaal in de zaal met aanwezige makers en acteurs, of groots op het Oude Luxor-podium. Daar ontving Hans Maarten van den Brink, directeur van het Mediafonds, voorafgaand aan een voorstelling in een **Big Talk** regisseurs van kaliber, waaronder Ben Wheatley en Bernardo Bertolucci. Meer gesprekstof leverden de **Critic's Talks** in LantarenVenster op: een-op-eengesprekken tussen (inter)nationale

critici en makers. Voor verrassing en vuurwerk zorgde de **SmartTalk@deDoelen**, met elke dag een andere invulling. Van een drukbezochte reeks minicolleges tot een live radio-uitzending en een filmquiz, in samenwerking met de Erasmus Universiteit, VPRO en de Volkskrant.

Voor alweer het derde jaar op rij opende IFFR in samenwerking met regionaal opleidingscentrum Zadkine de poorten voor de nieuwe generatie filmfiethebbers onder de noemer **Kids on the Floor**. In de foyer van de Rotterdamse Schouwburg kon jong (van vier tot twaalf) én oud terecht voor een selectie van filmische activiteiten, waaronder vertoningen van animatiefilms en workshops.

Goed toeven in festivalhart de Doelen met koffie en het laatste nieuws uit de Daily Tiger

Muzikale improvisatie bij de abstracte animaties van Maarten Visser, vertoond op de videowall van de Rotterdamse Schouwburg

Muzikale documentaires en films met omljsting in het Scopitone Café, zoals door Prof. Dr. Johannes Ismael Wendt en zijn drumcomputer bij de film Kinshasha SuperBand

Erasmus Filmquiz in de Doelen

Aan de bar kon voor het eerst ook met een Food & Drink Card worden afgerekend

Het Rotterdamse Schorem Barbier voorzag tijdens het slofjeest menig man van een nieuw kapsel

Publiek

IFFR trok opnieuw veel bekijks. Het festival is al jarenlang een van de grootste entreeheffende evenementen van Nederland. De 42ste editie liet een stijging in publiek zien. Op de festivalvloer, maar óók online.

Dit jaar noteerde het festival 280.000 bezoeken, een toename ten opzichte van vorige editie. Voor veel bezoekers moet het 42ste IFFR gevoeld hebben als een warm bad. Ruim 67 procent van de geënquêteerde festivalgangers gaf namelijk aan al vaker dan vijf keer het festival te hebben bezocht. De man-vrouw-verhouding gaat redelijk gelijk op: 54,2 tegenover 45,8 procent. Verreweg de grootste groep, is tussen de 36 en 55 jaar oud en hoogopgeleid (87,4 procent). Uit vorige jaren weten we dat de grootste concentratie woonachtig is in de Randstad.

Tickets en discount

De trend om online tickets te kopen, in plaats van aan de fysieke kassa, blijft een stijgende lijn vertonen. Nieuw was de mogelijkheid om ook online de korting van de Last Minute Shop te pakken, via de kaartverkoop-module, maar ook via Facebook. Het vorig jaar met succes geïntroduceerde e-ticketing maakte uiteraard een comeback. In een aantal gevallen kwam er zelfs geen printer meer aan te pas: de tickets werden rechtstreeks op de kortingspas geladen die bij ingang van de zaal werd gescand. Nieuwe ticketsoorten en kortingen werden ingezet om het film liefhebbers makkelijker te maken meer films te zien. De **Tiger Discount**, een kortingspas voor 18 euro die drie euro korting gaf op elk aangeschaft ticket, kon op veel bijval rekenen. De Unlimited Pas (onbeperkt filmkijken voor 360 euro) mikt op de veelkijkers.

Meer virtuele bezoekers

Deze editie had IFFR een grotere digitale aanwezigheid dan ooit te voren. Voor het leeuwendeel van het virtuele publiek is de officiële site de belangrijkste bestemming. Door het jaar heen noteerde filmfestivalrotterdam.com 618.000 unieke bezoekers, die 5,8 miljoen pagina's bekeken; in beide gevallen opnieuw een flinke toename ten opzichte van vorig jaar. Ook gedurende het festival bleek de festivalsite populair, vanwege het programmaoverzicht, de uitgebreide filmbeschrijvingen, videostreams en het laatste nieuws. De trailers waren behalve op de vertrouwde site ook te zien op een speciaal trailer-kanaal. Nieuw was de speciaal ontwikkelde tool **Eerste Hulp bij Filmkeuze**, dat aan de hand van een klein aantal vragen een op maat gemaakt advies verstreekte, en daarbij uitsluitend nog niet uitverkochte voorstellingen suggereerde. De impact en invloed van de social media was groot. Naast de aanwezigheid op Facebook en een actief twitterbeleid (met een twitterend reporterteam) was de sociale media ook zichtbaar in de zaal, voorafgaand aan de voorstelling. Het digitale dashboard met daarop live de meest recente statusupdates breidde dit jaar massaal uit en was tijdens het festival op bijna elk wit doek te zien. Ook opgenomen in de social media-mix: het YouTube-kanaal, Pinterest en Instagram. Dankzij de gratis IFFR-app, voor iOS en Android, hadden meer dan achtduizend bezoekers het complete programma op zak. Hoofdsponsor De VPRO maakte een digitaal magazine, het Tiger Report, dat via de app te vinden was. Ook de ouderwetse media werden dit jaar verrijkt met een digitaal laagje. Uitgaven als het festival-magazine, de Volkskrant-bijlage, gemaakt in samenwerking met hoofdsponsor de Volkskrant en de Daily Tiger werden via de Layar-applicatie multimedialer dan ooit te voren.

Publiek steuntje in de rug

IFFR kan op veel loyale bezoekers rekenen -dat blijkt wel uit het herhalingsbezoek. Het publiek draagt niet alleen de kwetsbare, avontuurlijke

onafhankelijke cinema een warm hart toe, maar ook het festival zélf. Dat komt onder andere tot uiting in de **Tiger Friends**, de vriendenclub van het festival. Deze club groeit nog steeds, ook in een jaar dat het festival andere kortingen introduceerde zoals de Tiger Discount. Deze editie had IFFR 1455 Tiger Friends, die het festival steunden met een bijdrage van €50 en daarvoor in ruil o.a. voorrang bij voorverkoop kregen en korting op elk ticket genoten. De beschermheren en -vrouwen van het Tiger Film Mecenaat dragen met hun donaties bij aan de toekomstbestendigheid van het festival, doordat hun giften voor een periode van vijf jaar worden vastgelegd. Het festival ontving daarnaast eenmalige en structurele donaties. Zo was er de optie om online een additioneel bedrag over te maken en konden festivalgangers voor het eerst per sms een bescheiden bedrag aan IFFR schenken.

Hooggeëerd bezoek

Dit jaar verwelkomde IFFR meer dan 2500 gasten, waarvan het gros uit het buitenland. Zij kwamen naar Rotterdam te netwerken, een film-project gefinancierd te krijgen, talent te ontwikkelen of talent te ontdekken, of om verslag te doen van het festival en belangrijke ontwikkelingen.

Het merendeel van de gasten treft elkaar achter de schermen, bijvoorbeeld tijdens de activiteiten van IFFR's coproductiemarkt CineMart. De vertegenwoordigers van de filmindustrie blijven daarmee buiten het blikveld van onze normale bezoekers. Toch kregen ook die de kans om een aantal prominenten te ontmoeten, in de talrijke Q&A-sessies en de drukbezochte talkshows. Het festival rolde de spreekwoordelijke rode loper uit voor een aantal prominenten die nauwelijks introductie behoeven, met de Italiaanse maestro Bernardo Bertolucci voorop. Landgenoot Matteo Garrone, bekend van *Gomorra*, vereerde het festival ook met een bezoek. De Britse *Sightseers*-regisseur Ben Wheatley kreeg de lachers op zijn hand in een Big Talk, het legendarische cultduo

Brothers Quay verzorgden een betoverend en eenmalig filmconcert. Uit Canada kwam de 83-jarige avantgarde veteraan Michael Snow over, uit Japan horror-auteur Nakata Hideo en grootmeester Kore-eda Hirokazu. Niet iedereen hoefde van verre te komen. Voor Lee Towers was de première van 'zijn' documentaire natuurlijk een thuiswedstrijd – de aanwezigen werden uiteraard door de *voice of Rotterdam* getraakteerd op een gelegenhedenconcert. Bijzonder was de aanwezigheid van regisseur Park Chan-Wook. Hij maakte op reis van Los Angeles naar Seoul een tussenlanding in Rotterdam, om de Europese première van *Stoker*, de slotfilm van IFFR, bij te wonen.

Is er een regisseur in de zaal? Grootmeester Bernardo Bertolucci bij de vertoning van zijn drama *Me and You*

Lee & Laura Towers op de rode loper van de première van *Lee Towers: The Voice of Rotterdam*

Groots in de media

IFFR is nieuws én creëert nieuws. Veel vertegenwoordigers van de nationale en internationale pers streken neer in Rotterdam en het festival genereerde opnieuw veel en zeer diverse media-aandacht. Van print, radio en tv tot online en van de grote massa tot de vakpers. Daar bovenop zette IFFR ook de toon met een reeks van eigen publicaties.

In Nederland wierp het persbeleid van het festival vruchten af. In de gedrukte media alleen al leverde het in minder dan een jaar een vrije publiciteit op met een geschatte advertentiewaar-

de van €7,85 miljoen. Kranten schenken traditioneel veel aandacht aan het festival, maar ook grote publiksuitgaven als Linda, Happiness en Kampioen verschenen aankondigingen en tips. Radio- en televisiezenders haakten gretig in op IFFR. Zo werd jurylid Ai Weiwei geïnterviewd door het NOS Journaal en schoof Lee Towers samen met regisseur Hans Heijnen aan bij Pauw & Witteman. Radio 1 interviewde jonge regisseurs, VPRO's De Avonden zond live uit van de festivalgronden. RTV Rijnmond maakte net als vorig jaar dagelijks journaalitems en programmeerde de registraties van de Big Talks.

Voor IFFR 2013 werden 330 persaccreditaties uitgegeven aan journalisten uit vijftig landen. Gerespecteerde filmmagazines als Sight & Sound, Screen International, CinemaScope, Cahiers du Cinemas en veelgelezen online magazines als Senses of Cinema stuurden hun verslaggevers en critici naar Rotterdam. Jong journalistiek talent kreeg in IFFR's Trainee Project for Young Film Critics de kans om voor het eerst buiten hun landgrenzen een groot internationaal filmfestival te bezoeken en te verslaan.

Co-producties

Met hoofdsponsors de Volkskrant en VPRO werkt IFFR al vele festivals samen in specifieke festivaluitgaven. In december werd het festivalmagazine (gemaakt door een IFFR-redactie) bij de VPRO Gids bijgesloten, en in januari verscheen er in dezelfde gids een uitgebreide special met tips, artikelen en interviews van de VPRO film-redactie. Tijdens het festival verzorgde de VPRO dagelijks videoreportages voor Cinema.nl die ook op de IFFR-website werden embed. De IFFR-programmabijlage, die een week voor het festival verschijnt, wordt voor de helft gevuld door IFFR, terwijl het filmt team van de Volkskrant het eerste redactionele deel voor haar rekening neemt.

Festivalpers

IFFR figureerde prominent in de kolommen van de Nederlandse dagbladen, maar één krant was van voor tot achter met IFFR-content gevuld: de eigen dagkrant Daily Tiger. Die bediende met elf edities met elk een oplage van 10.000 stuks zowel de Nederlandse als internationale bezoekers.

Schrijver Ernest van der Kwast had er dit festival een tweede huiskamer bij. In de UPC Living Room ontving hij diverse gasten, zoals hier regisseur Michel ten Horn (links)

Samen sterk

IFFR voelt zich, naast haar bezoekers, enorm gesteund door het bedrijfsleven, partners en Rotterdamse ondernemers en organisaties. De internationale uitstraling, de brede doelgroep, enorme media-aandacht en het feit dat IFFR een sterk cultuurmerk is, staan garant voor goede business. Deze editie bracht een aantal innovatieve samenwerkingen, en maar liefst twee nieuwe hoofdsponsors.

Het festival is een optelsom van veel ingrediënten, maar zou simpelweg ondenkbaar zijn zonder het avontuurlijke en betrokken publiek, het bruisende bedrijfsleven, de subsidiënten en de vele partners en leveranciers die IFFR een warm hart toedragen. Tegen alle trends in wist IFFR afgelopen jaar twee nieuwe hoofdsponsors aan zich te binden: **Hivos** en **BankGiro Loterij**. De eerste was een goede bekende, want al jarenlang een trouwe samenwerkingspartner in onder andere het Hubert Bals Fonds. Vorige editie verbond Hivos al haar naam aan de Tiger Awards, de belangrijkste prijzen van het festival. Dat bleek dit jaar de opmaat voor een intensivering en uitbreiding van de samenwerking. Als hoofdsponsor is Hivos nu verbonden aan de gehele competitie. Hivos is inhoudelijk een ijzersterke partner, met de gedeelde missie om onafhankelijke filmmakers wereldwijd te steunen. De BankGiro Loterij debuteerde als hoofdsponsor. Daardoor kon zij haar deelnemers op een bijzondere prijs trakteren: een dagje IFFR, met 'diner and a

show'. Zo'n 1126 geluksvogels maakten zo voor het eerst kennis met 'Rotterdam'.

Met **UPC** heeft het festival ook een goede match – beide willen kwaliteitsfilms onder een aandacht brengen van een groot publiek. Een goed voorbeeld van hoe festival en sponsor elkaar kunnen versterken, en tegelijkertijd het publiek extra service bieden, was de UPC Living Room. In een pop-up huiskamer in de Doelen interviewde schrijver/gastheer Ernest van der Kwast daar een aantal regisseurs en zapte met hen door hun favoriete tv-programma's. Na en voor de talkshow konden festivalgangers zelf relaxed op de sofa's door het video on demand-aanbod bladeren. De UPCinemadag trakteerde de bezoekers op twee speelfilms van formaat, en een kortefilmprogramma. Bij de Nederlandse première van *De ontmaagding van Eva van End* zaten de cast en crew tussen de UPC-ers in de zaal.

Curaçao International Film Festival Rotterdam trad voor de tweede maal als hoofdsponsor op. Inmiddels is ook de tweede editie van de Caribische spin-off in Willemstad succesvol afgesloten. De twee jonge lokale makers die tijdens de eerste editie van CIFFR de kortefilmcompetitie wonnen, Elyse Isebia en Inez Loods, brachten als onderdeel van hun prijs een bezoek aan festival. De twee hoofdsponsors die al sinds jaar en dag verbonden zijn met het festival zijn **de Volkskrant** en de **VPRO**. De Volkskrant was voor de 32ste maal festivalsponsor. Ook dit jaar werd er gezamenlijk een programmakrant gerealiseerd en bijgevoegd aan het kunst- en cultuurkatern. De Volkskrant zorgde gerealiseerd en bijgevoegd voor de invulling van een SmartTalk. Onder de noemer De Winter van de Liefde gingen Volkskrant-lezers en members van datingsite Parship naar de première van Ari Deelders *Toegetakeld door de liefde*, om daarna in de talkshow de filmtaal der liefde geanalyseerd te krijgen door o.a. regisseur Martin Koolhoven. De VPRO stuurde in december het door IFFR geproduceerde festivalmagazine als voorbode het land in, bijgevoegd bij de VPRO Gids. Op de VPRO Previewdag kregen leden vijf festivaltoppers op rij voorgeschoteld, met zorg geselecteerd door de VPRO Cinema.nl-redactie en de IFFR-programmeurs. Voor de VPRO Nacht bundelden IFFR, VPRO en alternatief muziekplatform 3voor12 de krachten voor een programma dat film combineerde met daverende live-optredens. Uiteraard deed de VPRO ook verslag vanaf het festivalterrein, middels speciale Tiger Reports en een live-uitzending vanuit de Doelen van het radioprogramma De Avonden.

Rotterdamse verbindingen

Het belang van IFFR in de stad is groot – op cultureel, maar uiteraard ook op economisch vlak. Het festival zet Rotterdam op de internationale kaart, terwijl de bezoekers uit binnen- en buitenland er tijdens het festival hun geld besteden, bijvoorbeeld in de horeca. De band met Rotterdam wordt alleen maar belangrijker, vandaar dat IFFR deze editie van start ging met twee samenwerkingsverbanden. Met **Havenbedrijf Rotterdam** werd een kick-off georganiseerd, een prille start die naar meer smaakt. Beide partijen zijn op hun gebied koplopers, en internationaal georiënteerd. De samenwerking beoogt om komende editie de haven meer zichtbaar te maken in de stad, en de stad (en het festival) naar de haven te brengen. Het partnership met de **Erasmus Universiteit** kreeg dit jaar al een duidelijk zichtbare invulling. Onder het motto 'IFFR dares Erasmus' werden studenten uitgedaagd tot festivalbezoek, terwijl Erasmus in samenwerking met de festivalredactie een aantal SmartTalks in de Doelen voor zijn rekening nam met een eigen talkshow, een reeks minicolleges van hoogleraren en alumni, en een filmquiz.

Het festival verwelkomde driehonderd vertegenwoordigers van het plaatselijke bedrijfsleven in het kader van het **Rotterdamse Ondernemersontbijt**. Burgemeester Ahmed Aboutaleb stak op het vroege ontbijt zijn trots voor IFFR niet onder stoelen of banken en roemde het als een werkelijk internationaal baken van Rotterdam. Aboutaleb riep op tot meer lokale samenwerking. "Hoofd omhoog, borst vooruit: we moeten positief zijn en samenwerken. Dát heeft Rotterdam nodig!" Een IFFR-activiteit die al een aantal jaren de Rotterdamse ondernemers met elkaar in contact brengt, is de **Tiger Business Lounge**. De bestaande en aspirant-leden kregen al ruim voor het festival losbarste een exclusief voorproefje. Tijdens het festival waren er tal van relatieavonden. Nieuw toetreden tot de TBL waren o.a. Hall Investments en Codum. Ook buiten de Tiger Business Lounge om vonden diverse bedrijven en sponsors hun weg naar het festivalhart voor een relatie-avond of –evenement. Dat zijn op maat gemaakte arrangementen. Zo koos Dyade Advies bijvoorbeeld voor een lunch in de Doelen om hun relaties bij te praten, en schoven relaties van Hivos en UPC aan bij een diner voorafgaand aan de uitreiking van de Hivos Tiger Awards en de UPCinemadag. De Rotterdamse Lions Club 'L'Esprit du temps' organiseerde opnieuw een succesvolle avond op het festival. Op het evenement haalde het genootschap €20.000 op ten behoeve van het Hubert Bals Fonds.

Welkom en welkom terug

Canon was een nieuwe sponsor en adopteerde de prijzen voor de korte filmcompetitie: dit jaar werden er dus drie Canon Tiger Awards for Short Films uitgereikt. In de korte film op het festival bruiht het van het talent, kwaliteit en creativiteit, en van makers die de producten van Canon goed kennen. Met het oog op de nieuwe generatie werden er in LantarenVenster een drietal Canon Masterclasses georganiseerd, voor film- en fotografiestudenten. **Opel** was een andere opvallende nieuwkomer – al was het alleen al door dat imposante wagenpark van nieuwe Opel Adams dat de (internationale) gasten van en naar de luchthavens en de diverse festivallocaties vervoerden. **Jameson** trakteerde namens IFFR de fijnproevers door het jaar heen op exclusieve voorpremières onder de noemer Jameson Film Experience (zie ook pagina 28). IFFR experimenteerde dit jaar op het festival met de nieuwe Food & Drink Card, waarmee hapjes en drankjes digitaal konden worden afgerekend. De proefkonijnen van deze bijzondere chipkaart genoten daardoor ook van aantrekkelijke Jameson-aanbiedingen.

Speciale dank gaat uit naar alle particuliere donateurs. Het aantal deelnemers van het Tiger Film Meeenaat, nu in het derde jaar, vertoont groei.

De mecenasen dragen bij aan de toekomstbestendigheid van het festival, doordat hun giften voor een periode van vijf jaar worden vastgelegd. Ook incidentele donaties waren welkom, onder meer door de mogelijkheid om bij de online ticketverkoop een additioneel bedrag over te maken en –nieuw dit jaar– om per sms een gering bedrag aan IFFR te schenken.

Tot slot dankt het festival het ministerie van OCW en de Gemeente Rotterdam voor de jarenlange stabiele steun en alle partijen, individuen, trouwe fondsen die IFFR een steun in de rug gaven. Het volledige sponsorcolofon vindt u op pagina 34.

"Wij zijn nog net zo enthousiast over de Tiger Business Lounge als toen we zeven jaar geleden lid werden. De Tiger Business Lounge-avonden geven ons ieder jaar weer de perfecte gelegenheid met relaties een bijzondere film te bezoeken. Eentje waar je over na blijft denken. De volgende keer dat ik die relatie dan zie, hebben we het nog even over de film. Dat is altijd leuk. Verder zijn we natuurlijk ook heel trots dat we als Rotterdams bedrijf een bijdrage kunnen leveren aan dit bijzondere festival."

John T. Knieriem, algemeen directeur Intermax

"Voor ons was de samenwerking met het IFFR een bijzondere kennismaking met een andere doelgroep, passend bij ons streven om gebaande paden te verlaten en aanwezig te zijn op plekken waarmee je Opel misschien niet direct associeert. De positieve reacties op bijvoorbeeld de nieuwe Opel ADAM en de speciaal door Opel verzorgde vervoersservice toonden aan dat het IFFR een relevante 'omgeving' is om de vernieuwing van ons merk te etaleren."

Jeroen Maas, Opel Nederland

Hubert Bals Fonds

Het Hubert Bals Fonds geeft met tal van initiatieven de carrière van diverse filmmakers over de hele wereld een boost

Wadjda Haifaa Al Mansour

De volgens het publiek beste HBF-productie dit festival was Wadjda. Acteur en presentator Yorick van Wageningen en festivaldirecteur Rutger Wolfson overhandigden de prijs aan Wild Bunch, de Nederlandse distributeur van deze bijzondere film

Bekend en gewaardeerd in binnen- én buitenland: het Hubert Bals Fonds. Hiermee geeft IFFR beginnend filmtalent uit gebieden waar de filmcultuur nog te wensen over laat een (financieel) steuntje in de rug.

Het Hubert Bals Fonds (HBF) ondersteunt filmmakers in landen waar de filmindustrie nog in de kinderschoenen staat, waar filmopleidingen ontbreken of restrictieve regimes een alternatief stemgeluid ontmoedigen of saboteren. Daarbij geldt ook het talent van de filmmaker als uitgangspunt. De bescheiden bijdragen van het HBF zijn een investering in de filmmakers van morgen, die zonder steun de kans lopen niet gehoord en gezien te worden. De staat van dienst van het HBF liegt er niet om: in zijn 24-jarig bestaan is de magische grens van duizend ondersteunde projecten bereikt.

Afgelopen jaar ontving het fonds 764 aanvragen. Daarvan kregen er uiteindelijk 48 steun in een van deze categorieën: Script en Projectontwikkeling (22 projecten); Digitale Productie (vier); Postproductie (veertien); Distributie (1) en Speciale projecten (zeven). In totaal is een bedrag van €622.500 uitgekeerd aan projectbijdragen. Voor een overzicht van de geselecteerde projecten, de werkwijze en meer gedetailleerd verslag van de diverse activiteiten zoals het HBF Plus-programma en Boost! (een samenwerking met CineMart en Binger) verwijzen wij u graag naar het eigen HBF-jaarverslag, op te vragen via HBF@filmfestivalrotterdam.com

Zichtbare kwaliteit

Op IFFR was het HBF zichtbaarder dan ooit, met maar liefst vijftientig films in het programma

waarvan vijf films in de Hivos Tiger Awards-competitie. Daarvan ontpopte het Iraanse *Fat Shaker* van Mohammad Shirvani zich tot winnaar. Ook andere HBF-titels vielen in de prijzen: *What They Don't Talk About When They Talk About Love* van Mouly Surya (Indonesië) won de NETPAC Award, de Lions Film Award ging naar *Penumbra* van Eduardo Villanueva (Mexico) en de Dioraphte Award was voor *Wadjda* van Haifaa Al Mansour uit Saoedi-Arabië. *Wadjda* eindigde bovendien als tweede in de lijst van publieksfavorieten. Alle vertoningen van door HBF-ondersteunde films werden voorafgegaan door een speciale HBF-leader: *Lublac*, gemaakt door de Thaise filmmaakster en voormalig Tiger Award-winnares Anocha Suwichakornpong.

Internationaal was er belangstelling en lof voor HBF-ondersteunde producties. Prestigieuze festivals als Cannes, Venetië, Locarno en Berlijn namen ze op in hun selectie: in Cannes gingen zelfs drie HBF-titels in première. *La Playa D.C.* (Juan Andrés Arango, Colombia), dat vorig jaar in Rotterdam de Lions Film Award won, *Los salvajes* (Alejandro Fadel, Argentinië) dat in Cannes bekroond met de ACID/CCAS-distributieprijs, en *Villegas* (Gonzalo Tobal, Argentinië).

Op reis

Het HBF bereikte ook het 'verder gelegen' buitenland. Voor de vierde maal organiseerde HBF samen met het IDFA Bertha Fund de Cinema Mondial Tour. Een tiental ondersteunde speelfilms en documentaires reisde zo naar maar liefst 26 festivals, filmhuizen en culturele centra in Afrika en het Midden-Oosten. In totaal waren er 146 vertoningen, die ruim 20.000 bezoekers trokken.

Afgelopen jaar startte de 'pilot'-editie van African Metropolis, een nieuw korte film-programma ter stimulering van aanstormend Afrikaans filmtalent. African Metropolis is een initiatief van de Zuid-Afrikaanse producent Steven Markovitz, met

inhoudelijke en financiële betrokkenheid van het Hubert Bals Fonds, het Goethe Instituut, en de Nigeriaanse GT Bank. Zeven korte films van jonge makers uit Kenia, Ivoorkust, DR Congo, Egypte, Nigeria, Zuid Afrika en Senegal werden in een scenarioworkshop op het Durban International Film Festival ontwikkeld; de producties worden in de loop van 2013 afgerond en volgend jaar gepresenteerd op IFFR.

De 'oogst' van het HBF zorgt voor een divers, kleurrijk aanbod in de programmering. Niet alleen de filmmaker en diens publiek in het eigen land, maar ook de Nederlandse bezoekers profiteren van die verrijking. De bijzondere synergie tussen het fonds en het festival maakt het werk van het HBF uniek. HBF is dan ook, samen met CineMart als een fundamentele festivalpijler, van onschatbaar belang voor het geheel. Als gevolg van het huidige politieke en economische klimaat is de financiële situatie van het HBF na 2013 helaas uiterst onzeker. Het contract met de hoofdfinancier, het ministerie van Buitenlandse Zaken, wordt aan het eind van boekjaar 2013 niet verlengd. Het vinden van nieuwe financiële partners is voor het fonds en het festival een hoofdprioriteit. Op dit moment verkent het fonds mogelijkheden van internationale ondersteuning bij overheden en fondsen. Afgelopen jaar werd het HBF ondersteund door het ministerie van Buitenlandse Zaken, Hivos, Stichting Doen, Stichting Dioraphte, Media Mundus en Lions Club 'L'Esprit du Temps'.

CineMart

Met CineMart, de internationale coproductie-markt van het festival, staat IFFR aan de basis van kunstzinnige, vernieuwende cinema. Al dertig jaar is CineMart dé ontmoetingsplaats van filmmakers, financiers en professionals en de bakermat van bijzondere producties.

Terwijl film liefhebbers in het donker van het festivalprogramma genieten, komen achter de schermen vertegenwoordigers van de filmindustrie samen om de films van de toekomst te realiseren. Op CineMart zoeken makers aanvullende financiering voor hun nog te realiseren film. Voor filmprofessionals is CineMart een van de belangrijkste netwerkevenementen aan het begin van het kalenderjaar. De kracht van CineMart ten opzichte van vergelijkbare markten is dat de betrokkenen een vijftal dagen lang op één locatie en in een informele sfeer bij elkaar zijn. Deze editie verwelkomde CineMart 703 bezoekers uit binnen- en vooral buitenland. CineMart sloot op woensdag 31 januari af met een slotfeest en prijsuitreiking, op een unieke Rotterdamse locatie: de Euromast. Zie voor de CineMart-awards pagina 9.

Projecten

CineMart hanteert een open aanvraagprocedure. Het gros van de 402 ingediende projecten, uit 73 landen, werd via de IFFR-site aangemeld. Daarnaast gaat de staf door het jaar heen actief op zoek naar geschikte projecten, door bezoeken aan internationale filmfestivals en productiemarkten. Het hechte netwerk van verschillende internationale partnerorganisaties resulteerde in het binnenslepen van een aantal zogenaamde high profile-projecten zoals de nieuwe films van Alex van Warmerdam, Yorgos Lanthimos en Lucrecia Martel. Van de meer dan

vierhonderd aanmeldingen zijn 33 projecten geselecteerd en gepresenteerd tijdens CineMart, waarvan zes projecten van Nederlandse bodem. In het IFFR-programma waren dit jaar zestien voormalige CineMart-projecten opgenomen. Voor een overzicht van de CineMart-selectie, zie filmfestivalrotterdam.com/jaarverslag

Internationale samenwerking

Een film wordt zelden op één moment en maar op één markt gefinancierd. Het duurt door de bank genomen tussen de twee en vijf jaar om een film gefinancierd te krijgen. CineMart kan dat proces versnellen door samen te werken met andere markten. Via partnerships met o.a. de Berlinale Coproductie Markt, Producers Network in Cannes, Paris Cinema, New Cinema Network in Rome en IFP in New York zorgt CineMart dat de in Rotterdam gepresenteerde projecten het hele jaar op het netvlies van de internationale filmwereld blijven, en door worden ontwikkeld. Na CineMart reizen bijvoorbeeld drie projecten direct door naar de Berlinale Coproductie Markt.

Vernieuwing en verdieping

Als instituut blijft CineMart zich nadrukkelijk vernieuwen door te anticiperen en reageren op actuele filmontwikkelingen en vragen uit de industrie. Dat gebeurt met een waaier aan activiteiten, zoals paneldiscussies, presentaties en power lunches: gearrangeerde ontmoetingen tijdens een lunch tussen verschillende experts op specifieke onderwerpen. Tijdens CineMart 2013 was er aandacht voor thema's als coproducties met de VS en coproducties tussen Nederland en Scandinavië. Het dertiende Rotterdam Lab, een vierdaagse workshop voor beginnende producenten parallel aan CineMart, verwelkomde deze editie 74 deelnemers. Het Lab biedt de deelnemers de mogelijkheid deskundige feedback op hun eigen projecten te ontvangen en hun internationale netwerk uit te breiden.

Vorig jaar werd op CineMart, inhakend op signalen en behoeften uit de kunstsector een start gemaakt met de samenwerking met het Kopen-

haagse filmfestival CPH:DOX. Dit jaar kreeg dat het gezamenlijke Art:Film-initiatief een vervolg. Dat behelst de kruisbestuiving tussen cinema en de kunstwereld, met vijf geselecteerde projecten van gerenommeerde makers op het grensgebied tussen film en beeldende kunst: Willie Doherty (Groot-Brittannië/Ierland), Sergio Caballero (Spanje), Fiona Tan (Nederland), Rosa Barba (Groot-Brittannië) en Pierre Bismuth (VS/Frankrijk). Art:Film wil de deskundigheid van alle deelnemers vergroten en direct de financiering, marketing, distributie en vertoning van de geselecteerde Art:Film-projecten bevorderen.

Professionele service

Tijdens het festival biedt de Film Office een uitgebreid servicepakket aan de bezoekende professionals. De Film Office fungeert als intermediair tussen makers met een film in het programma, aanwezige sales-agents, distributeurs, televisieaankopers en pers. Zo wordt de aan- en verkoop van films bevorderd en draagt de Film Office zorg voor de digitale VOD-videotheek, dit jaar met 434 titels die in totaal 10.240 keer bekeken werden. De bezoeken van de pers en professionals aan de Press and Industry Screenings telde op tot 4401 bezoeken. Vier Industry-consultants met een breed, internationaal netwerk gaven tijdens het festival advies op maat aan makers van geselecteerde films.

Op CineMart zoeken makers aanvullende financiering voor hun nog te realiseren film

De kracht van CineMart: goede zaken doen in een informele sfeer, zoals op het Directors Dinner

Het leukste schoolreisje: met de hele klas naar de IFFR-bioscoop

De jongste jury van het festival, de MovieZone Jury, bekroonde *Les chevaux de Dieu*

Regisseur Max Porcelain (midden) verkapt zijn praktijktips & trucs aan het aanstormende talent van de We Are Next-masterclass

gratis aan – het speciaal ontwikkeld educatief materiaal en de busreis, dit jaar met dank aan De Jong tours, is bij die prijs ingebrepen.

Jongeren en studenten

Ook studenten konden op studiereis naar IFFR. Een nieuwe samenwerking met de Erasmus Universiteit bracht onder andere een filmquiz en een aantal mini-colleges van Erasmus-alumni en –prominenten naar het festival. Voor eerstejaarsstudenten van de Nederlandse Televisie en Film Academy en de Eindhovense Design Academy waren er Tiger

Debatten, waarin de regisseurs met films in de Hivos Tiger Award Competitie met de nieuwe generatie van gedachten wisselden. Het stimuleren van jong filmtalent is een belangrijke taak van het festival. Terugkerende en succesvolle initiatieven daarbij zijn o.a. de MovieZone Jury -een kritische jongerenjury die voor het eerst festivalervaring opdoet en een film bekroond- en de We Are Next-masterclass, dit jaar voor de zevende maal. Beide initiatieven worden samen met EYE Film Instituut Nederland georganiseerd. In We Are Next vertellen professionals over hun

vakgebied en praktijkervaringen en geven ze feedback op de producten van de deelnemers. Er waren ook drie specifieke workshops op het gebied van scenario, camera en regie.

Dankzij de samenwerking met CJP spreekt IFFR een belangrijke grote groep jonge cultuurliefhebbers uit het hele land aan. De derde editie van CJP Serveert (bestaande uit een trio festivalfilms, bitterballen en bier) is met zeshonderd deelnemers uitgegroeid tot een smakelijk én drukbezocht evenement.

Educatie

Een mooi rapportcijfer voor het educatieve programma. Het bezoek vertoonde met bijna 6700 deelnemers namelijk een spectaculaire groei. Op elke doordeweekse festivalochtend maakten basisschoolleerlingen een bijzondere schoolreis... naar de bioscoop! Ook leerlingen uit het voortgezet onderwijs en

docenten kwamen gedurende IFFR op 'filmles', terwijl ook studenten er wat opstaken.

IFFR stelt zich als taak om ook jong en jeugdige kijkers in aanraking te brengen met kunstzinnige cinema. Een uitgebreid programma van educatieve activiteiten bedient alle leeftijdsgroepen. Een buitenschoolse activiteit die inmiddels een echte festivalfavoriet is, is het zondagse Kids Only. Daarin gaan kinderen (van acht tot twaalf) eerst met hun ouders naar een voorstelling, en daarna zelf aan de slag met een monsterproductie in een stopmotion-workshop.

Schoolvoorstellingen

Van de schoolbanken naar de bioscoopstoelen: op elke doordeweekse festivalochtend stonden er voorstellingen voor basisschoolleerlingen en de onder- én bovenbouw uit het voortgezet onderwijs op het programma. De schoolreisjes voor Rotterdamse kinderen naar het Oude Luxor Theater voor een speciaal programma van korte films waren ook dit jaar een doorslaand succes. Het bezoek liet ten opzichte van vorig jaar een verdubbeling zien.

Omdat het basisonderwijs wordt geplaagd met bescheiden budgetten voor cultuuractiviteiten en IFFR de drempel zo laag mogelijk wil houden, biedt het festival deze activiteit geheel

De deelnemers van de stopmotion workshop van Kids Only maakten een echte monsterproductie

Een meesterlijke locatie voor de Jameson Film Experience: de SS Rotterdam

Een heel jaar lang IFFR

De missie om een groot publiek te enthousiasmeren voor onafhankelijke cinema stopt niet na twaalf festivaldagen. Vandaar dat het festival met diverse evenementen en releases het hele jaar op het netvlies blijft. Ook buiten Rotterdam, en zelfs ver buiten de landgrenzen...

In Rotterdam komen liefhebbers uit het hele land samen, maar 'Rotterdam' trekt er zelf ook op uit. In de weken voorafgaand aan het festival reist een geselecteerde smaakmaker als voorbode door Nederland. Dit jaar deed de inktzwarte Britse komedie *Sightseers* als Festival Preview 24 theaters aan, en bereikte bijna duizend man.

Met sponsor Jameson werd gedurende het jaar driemaal een spectaculaire **Jameson Film Experience** georganiseerd, waarvan de formule is: een verrassende locatie, een meesterlijke film en een bijzondere aankleding. Zo was het Amsterdamse bos het decor voor Wes Andersons fantasierijke *Moonrise Kingdom*, hield de ruige Brad Pitt-thriller *Killing Them Softly* de Amsterdamse

Westergasfabriek in zijn greep en zocht het epische *The Master* het weekend voordat het festival losbarstte de Rotterdamse thuishaven op. Letterlijk, want als 'bioscoop' deed toen de SS Rotterdam dienst.

Curacao International Film Festival Rotterdam

Ook verder van huis liet IFFR van zich horen (en zien). Op achtduizend kilometer van de Maastad vond van 4 tot 7 april 2013 de tweede editie van het Curacao International Film Festival Rotterdam in Willemstad plaats. IFFR verzorgde voor de programmering, met het Spaanse sprookje *Blancanieves* als openingsfilm en maker Pablo Berger als gast. In vier dagen haalde het

Rotterdam op zijn zonnigst: op Curaçao!

festival 8500 bezoeken, een imposante toename in vergelijking met bijna zeventuizend van het eerste jaar en een ongekend aantal voor de regio. Tijdens de slotavond is de eerste Yellow Robin Award uitgereikt, een nieuwe prijs bedoeld om talentvolle filmmakers uit het Caraïbisch gebied en de omliggende Latijns-Amerikaanse landen te ondersteunen. De Mexicaanse Natalia Beristáin won de Yellow Robin Award met haar *No quiero dormir sola*. Aan de prijs is een bedrag van 10.000 dollar verbonden én gegarandeerde vertoning tijdens de Rotterdamse 2014-editie. Initiatiefnemer Fundashon Bon Intenshon en IFFR organiseren volgend jaar de derde editie van Curaçao IFFR, dan van 3 tot en met 6 april.

Home cinema

Als distributeur van kwaliteitscinema richt IFFR nadrukkelijk de pijlen op de huiskamer, met dvd-releases en video on demand. Die insteek maakt een groter bereik mogelijk dan landelijke bioscoopuitbreng, met een aanzienlijk lager kostenplaatje. Het vorig jaar geïntroduceerde label **10 to Watch** kreeg een vervolg. Van het tiental niet te missen films uit de afgelopen festivaleditie verschijnt er elke maand een titel op dvd en online. Ze worden ook gebundeld in twee fraaie dvd-boxen. Deze laatste blijken het beste te verkopen; de hele dvd-verkoop vertoonde een verdubbeling ten opzichte van het jaar ervoor. IFFR timmert aan de weg door films aan te bieden op internationale (MUBI) en nationale platforms (Cinemalink.tv, Ximon en via de eigen festivalsite). Er zijn zo'n honderd festivaltitels streaming beschikbaar, waaronder de titels uit de 10 to Watch-reeks. Dankzij een nieuwe samenwerking met de digitale distributeur Under the Milky Way, die tijdens het festival

werd gelanceerd, zet IFFR een belangrijke stap. Met **IFFR in the Cloud** zijn vijfendertig IFFR-distributietitels nu ook beschikbaar in iTunes. Het project helpt verder makers wiens film door het festival is geprogrammeerd of ondersteund om zonder tussenkomst van een sales agent of distributeur zelf hun film in iTunes aan te bieden, zonder dat daar een eigen investering (vaak een onoverkomelijke drempel) voor is vereist. De aanwezigheid van IFFR-films en trailers van de recente festivaleditie in populaire iTunes getuigt ook van de digitale pioniersgeest: IFFR is het eerste festival na dat van Cannes dat een plek in Apple's digitale winkel veroverde.

Gratis kijkvoer

Tijdens de 42ste editie werden de volgende door het Hubert Bals Fonds ondersteunde titels bij de Publieke Omroep uitgezonden: *Opera Jawa*, *Free Floating*, *Fim da linha* en *El otro* (NTR, totaal 251.000 kijkers). RTV Rijnmond programmeerde direct na de registratie van de Big Talks

de volgende HBF-films: *Tilva Rosh*, *Hawi*, *Tony Manero*, *Abouna en Kept & Dreamless* (totaal 77.000 kijkers). Op het eigen **YouTube-kanaal** bood IFFR in januari gratis streams aan van *Opera Jawa*, *Tony Manero* en *Play*. Middenin het festival waren een viertal premières uit de Bright Future en Spectrum-secties na de Rotterdamse première een dag in de Benelux ook op het YouTube-kanaal te zien. Gemiddeld scoorde die films duizend views per titel. Het YouTube-kanaal herbergt overigens ook korte films, trailers en festivalreportages. Tot maart 2013 genereerde het kanaal meer dan 23 miljoen views, met als digitale blockbuster *Does it Hurt* (meer dan 22 miljoen keer bekeken). Vanaf april 2012 is IFFR begonnen met het plaatsen van advertenties voorafgaand aan de films, wat een nieuwe inkomstenbron is.

Binnenkort in dit theater

Veel films die door het festivalpubliek worden omarmd, zijn later helaas niet meer te zien: Rotterdam bleek een eenmalige vertoning. Dat is eeuwig zonde, en daarom riep IFFR een nieuwe competitie in het leven: **The Big Screen Award Competition**, bedoeld om een titel een langer leven te geven. De prijs is namelijk gegarandeerde uitbreng in de Benelux door distributeur Amstelfilm. De kanshebbers waren tien titels uit de secties Bright Future en Spectrum die het nog zonder Nederlandse distributeur moesten stellen. De vijfokoppige publieksjury, bestaande uit diehard festivalgangers, koos het Italiaanse *Bellas mariposas* van Salvatore Mereu. De KNF-jury, bestaande uit Nederlandse filmjournalisten, koos uit hetzelfde tiental een eigen favoriet. Ook *Il futuro* van Alicia Scherson zal op een later tijdstip, ondertiteld en wel, in de Nederlandse theaters verschijnen.

Financiën

2012 - 2013 was een financieel gezond festivaljaar waarvan het totale resultaat van €7.508.018 weinig afweek van de gemaakte begroting en de realisatie van het jaar daarvoor.

IFFR's inkomsten zijn voor 33% afkomstig uit de subsidiebijdragen van het ministerie van OCW en gemeente Rotterdam, een aanvullende 17% is afkomstig uit bijdragen van voornamelijk Europese subsidies. Eigen inkomsten uit kaartverkoop, horeca, sponsoring en particuliere giften zijn goed voor 50% van de baten. De door accountant Dubois & Co goedgekeurde jaarrekening geeft daarvan een gedetailleerd overzicht.

Jarenlang betrokken financiers en nieuw geworven partners gaven het festival de mogelijkheid een sterk inhoudelijk programma neer te zetten. Door gerichte publieksacties en inzet van nieuwe marketingmiddelen als de online tool Eerste Hulp bij Filmkeuze (zie pagina 17), heeft het festival met een toename in het aantal bezoeken zelfs de inkomsten uit kaartverkoop kunnen verhogen.

Het afgelopen jaar was het laatste jaar binnen de cultuurnotaperiode 2009 - 2012. Aankomend festival valt financieel binnen de nieuwe cultuurnotaperiode, welke een soberder financiële uitgangspositie oplevert dan de afgelopen jaren. Niet alleen wordt de structurele subsidie van het ministerie van OCW en gemeente Rotterdam flink teruggeschroefd, ook merkt het festival een terughoudendheid bij (potentiële) sponsors en partners. Dat het publiek meer let op de uitgaven die zij doen, is terug te zien

in de populariteit van kortingspassen en de inkomsten uit kaartverkoop en horeca welke geen gelijke tred houden met de toename van het aantal bezoeken.

Deze ontwikkelingen zullen zich de komende jaren voortzetten en vormen een nieuwe economische realiteit waartoe het festival zich opnieuw moet verhouden. Een realiteit die overigens los staat van de ambitie om ook in de toekomst grote publieksgroepen, financiële partijen en partners aan het festival te (blijven) binden. De verdere groei in het aantal donaties, dat IFFR jaarlijks van haar loyale bezoekers ontvangt, zijn daarvoor een positieve indicatie.

Gedetailleerde financiële informatie is te vinden in pdf Jaarrekening 2012 - 2013 op filmfestivalrotterdam.com/jaarverslag

Een avondje IFFR winnen? Het werd mogelijk gemaakt door hoofdsponsor BankGiro Loterij, die in een van haar trekkingen filmtickets inclusief diner voor twee als prijs weggeef

Lang hoefde er niet gewacht te worden in de speciale carservice wachtruimte: het wagenpark van Opel was snel ter plaatse om de gasten van het festival naar hun bestemming te brengen

In de ochtend van donderdag 24 januari schoven driehonderd Rotterdamse ondernemers aan voor het eerste ondernemersontbijt dat werd geopend door burgemeester Ahmed Aboutaleb

Multi-instrumentalist Jacco Gardner op het podium tijdens de VPRO Nacht, een spetterende samenwerking tussen de VPRO, IFFR en alternatief muziekplatform 3voor12

Mensenwerk

Het organiseren van een internationaal evenement als IFFR is bij uitstek mensenwerk. Het festival draait mede op de inzet van vele tijdelijke medewerkers en vrijwilligers.

Vele handen maken licht werk. In het geval van het IFFR behoren veel van die handen aan vrijwilligers toe. Afgelopen editie staken er maar liefst 812 vrijwilligers de handen uit de mouwen. Als een van de grootste meerdaagse festivals van Nederland zou het festival met zijn huidige omvang en kwaliteit onmogelijk te realiseren zijn zonder de inzet van vrijwillige en tijdelijke krachten. Zij zetten zich met hart en ziel in voor het festival en bepalen zo mede het gezicht van het IFFR.

Gedurende het verslagjaar had IFFR twintig medewerkers in vaste dienst (17fte). Daarnaast hadden twaalf mensen die deel uitmaken van de kernorganisatie een contract voor een bepaalde periode (7,5fte). De rest bestond uit tijdelijke dienstverbanden, te weten 22 medewerkers tijdens de festivalmaanden voor in totaal 7fte, zelfstandigen en medewerkers in dienst van toeleveranciers, twaalf stagiaires en 812 vrijwilligers. De kernorganisatie kende het afgelopen jaar enkele wijzigingen. Per 1 augustus 2012 is afscheid genomen van Barbara Korpershoek die drie jaar lang de afdeling Sponsoring & Fondsenwerving heeft versterkt. Zij besloot voor de liefde naar Duitsland te verhuizen. Per 1 september vond Mariska Korff na zes jaar op de afdeling Financiën & Personeelzaken een nieuwe uitdaging dichterbij huis. Tenslotte is na vele jaren trouwe dienst in september 2012 researcher Dicky Parlevliet met pensioen gegaan.

Naast de vertrekkende medewerkers zijn er ook nieuwe collega's verwelkomd. Nienke Poelsma is per 19 maart op de afdeling CineMart begonnen. Loes Evers is per 1 juni 2012 aangesteld als Coördinator Online Communicatie. Lennart Verschoor is per 9 juli op de afdeling Sponsoring & Fondsenwerving aan de slag gegaan. Hij is na het festival uit dienst gegaan. Tenslotte zijn per 1 oktober Jeroen Diderik en Erik Gelsema aangekomen voor respectievelijk de implementatie van het nieuwe CRM-systeem en de coördinatie van digitale projecten. Per 1 februari 2012 stapte het festival over van een Raad van Bestuur naar een Raad van Toezichtmodel. De directie werd daarmee tevens bestuur. Pieter Broertjes trad nieuw aan als voorzitter. De andere leden zijn Frans van Gestel, Mart Dominicus, Francine Houben en Rudy Stroink. De twee laatstgenoemden zullen per maart 2013 plaats maken voor twee nieuwe leden.

Vocal artist Jean-Michel Van Schouwborg liet van zich horen voorafgaand aan de vertoning van *Berberian Sound Studio*

Colofon

Hoofdredactie
Anton Damen & Sanne de Rooij

Met medewerking van
Iwana Chronis, Marit van den Elshout, Eva de Jong, Loes Evers, Juliette Jansen, Martje van Nes, Chris Schouten, Ronny Theeuwes, Bert-Jan Zoet

Fotografie
Bram Belloni
Nichon Glerum
Hedwig Hupkes
Ruud Jonkers
Felix Kalkman
Corinne de Korver
Nadine Maas
Marije van Woerden

Ontwerp
75B, Rotterdam

Drukwerk
Veenman+, Rotterdam

Oplage
350

Met dank aan Jeroen Hansler, Veenman+

Het jaarverslag is een uitgave van
Stichting International Film Festival Rotterdam.

International Film Festival Rotterdam
Postbus 21696
3001 AR Rotterdam
t 010 8909090
tiger@filmfestivalrotterdam.com
filmfestivalrotterdam.com

facebook.com/iffrotterdam
twitter.com/iff
youtube.com/iffrotterdam
instagram.com/iff
pinterest.com/iffrotterdam

© IFFR 2013

INTERNATIONAL FILM FESTIVAL ROTTERDAM

Hoofdsponsors

Subsidiënten

Partners

Embassy of Austria • Embassy of Hungary • Finnish Cultural Institute • Goethe-Institut Niederlande • Institut Français des Pays-Bas - Maison Descartes • Japan Foundation • Mediafonds • Rotterdam Festivals • Stichting Elise Mathilde Fonds • Taipei Representative Office • Van Leeuwen van Lignac Stichting

Suppliers

Argos • BeamSystems • De Jong Tours • Festival Tickets • Gofilex • Grolsch

Hubert Bals Fonds

CineMart

ACE • Berlinale Co-Production Market • Binger Filmfab • Cinéart • Cinéfondation Résidence du Festival • CineLink Sarajevo • Cinergia • CPH:DOX • Creative Skillset • Danish Film Institute • Doha Film Institute • Durban FilmMart • EAVE • Edinburgh Film Festival • EYE Film Institute Netherlands • Festival Scope • Film I Vast • Film- und Medienstiftung NRW • Finnish Film Foundation • Flanders Audiovisual Fund • Fundación TyPA • Guanajuato International Film Festival • HAF Hong Kong • IFP New York • Indigenous Branch - Screen Australia • Irish Film Board • Israel Film Fund • KOFIC • Medienboard Berlin-Brandenburg • Meetings on the Bridge Istanbul • NCN Rome • NCP • New Zealand Film Commission • NFDC India • Paris Project • Power to the Pixel • Producer's Network Cannes • Proimagenes Colombia • Screen Australia • Sundance Institute • Telefilm Canada • Wallonie Bruxelles Images

Tiger Business Lounge

3PO
ABN AMRO
Argos
Bilderberg Parkhotel
Dubois & Co
Dyade Advies
Ernst & Young
ESRO Staal
Freeland Corporate advisors
HDI-Gerling
Hogeschool Rotterdam
Houthoff Buruma
ING
Intermax
Manhave vastgoed
Matrans Holding BV
Men at Work
Nautadutilh
Nedspice Holding
Syntrus Achmea
Veenman+

Distributeurs

ABC - Cinemien
A-Film Distribution
Amstelfilm
Belgafilm
Benelux Film Distributors
Cinéart Netherlands
Contact Film
EYE Film Institute Netherlands
Filmfreak Distribution
Imagine Nederland
Independent Films Nederland BV
Just Film Distribution
Lumière
Nederlands Instituut voor Mediakunst
Warner Bros. Pictures Holland
Wild Bunch Benelux

IFFR dankt al haar Tiger Friends, mecenasen en donateurs voor hun steun

HARTELIJK DANK VOOR UW STEUN!

LUCIA
Thanks.

GIRL WORKING AT
THE STALL
Bye, have a nice
day.

the end.